

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.III.983/2008/6.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év március hó 24. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

Az emberölés büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Tolna Megyei Bíróság 8.B.149/2007/21. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 3.200 (Háromezer-kettőszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Tolna Megyei Bíróság a 2008. április 29-én meghozott és 2008. április 30-án jogerőre emelkedett 8.B.149/2007/21. számú ítéletével a terheltet emberölés büntette (Btk. 166.§ (1) bekezdése) miatt 4 évi börtönbüntetésre és a közügyektől 3 évi eltiltásra ítélte az alábbi tényállás alapján:

A terhelt és 53 éves házastársa (az ügy sértettje) olyan lakrészben éltek, ahol vízvételi lehetőség nem volt, az ingatlant nem fűtötték. A terhelt és a sértett kukázásból, guberálásból próbálta létfenntartását biztosítani. Mindkettőjüket a rendszeres

alkoholfogyasztás jellemezte, a terhelt ittas állapotban agresszívvá vált, a sértettet többször bántalmazta. A sértett egészségi állapota az évek során megromlott, tüdő- és szívbetegségben szenvedett, s nála általános verőér elkeményedés, máj, lép, vese és vázizomzat sorvadás is fellépett. A fizikailag leromló, elerőtlenedő sértett egyre kevésbé volt képes önmagát ellátni. A lakrészüket nem takarították, nem szellőztették, az ingatlan valamennyi helyiségét szemét, ételmaradék borította, a padlózat emberi és állati vizelettel, bélsárral volt szennyezett, a lakás elviselhetetlen bűzt árasztott.

2007. március 28. napját megelőzően egy héttel a sértett már gyakorlatilag mozgásképtelenné vált, napokon keresztül feküdt a fűtetlen szobában. A hideg ellen csak koszos felső ruházatát, melegítőnadrágját, zokniját használta, s testét takaró gyanánt néhány ócska ruhadarab védte. Mindez a terhelt számára is szembeötlő volt. A sértett hátán felfekvőseks fekélyek alakultak ki, bal bokája megdagadt.

A terhelt tudva a sértett betegségeiről és látva egyre romló állapotát, orvost vagy más segítséget nem hívott, a sértettet nem gondozta, nem etette, nem itatta és nem mosdatta, s a lehetőségekhez képest sem gondoskodott részére takaróról, fűtésről. A terhelt tisztában volt azzal, hogy mindezek elmulasztása a kihűlés megakadályozásának hiánya, feltartóztathatatlanul a sértett halálának bekövetkezését eredményezheti.

2007. március 28-án az ittas állapotban hazaérkező terhelt az ekkor már magatehetetlenné vált sértett arcára öt-hat - három esetben közepes erejű - ütést mért. Ennek következtében a sértett az arcán bevérzések, hámfosztásos sérüléseket szenvedett, amelyek összességükben is 8 napon belüli gyógytartamúak voltak, de a három közepes erejű tompa erőbehatás nyomán a 8 napon túli sérülések reális veszélye is fennállt. A leromlott állapotú sértett rossz keringési viszonyait a bántalmazás tovább rontotta, testhőmérséklete fokozatosan csökkent. A terhelt 2007. március 29-én reggel távozott el a lakásból, házastársát magára hagyva a fűtetlen szobában.

Ezt követően két órával később a családgondozó - két másik személy társaságában - felkereste az ingatlant, hogy tájékozódjon a sértett állapotáról. Miután a sértett a látogatók jelzésére nem reagált, a családgondozó rendőrről kiküldését kérte. A sértett ekkor minimális életjeleket adott, kommunikációra azonban képtelen volt. A sértettet mentővel kórházba szállították, de életét a szakszerű ellátás ellenére már nem tudták megmenteni.

A sértett - 2007. március 29-én 10 óra 5 perckor beállt - halálának közvetlen oka szívelégtelenség volt, amelynek kialakulásában

részben természetes okú megbetegedéseinek ellátatlansága, részben a terhelttől elszenvedett bántalmazással oki összefüggésben bekövetkezett kihűlése is szerepet játszott.

A bíróság jogi álláspontja szerint a terhelt felismerte a mulasztásának következményeként várható eredmény beálltát, az iránt azonban közönyt tanúsított. Ekként az emberölést eventuális szándékkal valósította meg.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, amelyben arra hivatkozik, hogy a sértettet nem bántalmazta és felajánlotta a segítséget is, ám a sértett nem volt hajlandó kórházba menni. Álláspontja szerint cselekményével a segítségnyújtás elmulasztását és nem az emberölés büntetettét valósította meg.

A Legfőbb Ügyészség a BF.2667/2008. szám alatti nyilatkozatában - és a nyilvános ülésen jelenlévő ügyész is - a megtámadott határozat hatályban fenntartását indítványozta.

A védő a nyilvános ülésen a cselekmény segítségnyújtás elmulasztásakénti minősítését és a büntetés enyhítését kérte.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A Be. 423.§-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a bíróság jogerős ügydöntő határozatában rögzített tényállás az irányadó, annak támadására nincs lehetőség, s a cselekmény jogi értékelésének helyessége sem vitatható olyan körülményekre történő hivatkozás alapján, amelyek a tényállásban nem szerepelnek.

Az irányadó tényeket alapul véve pedig nem sértettek anyagi jogi szabályt az eljáró bíróságok, amikor a terhelt bűnösségét emberölés büntetettében állapították meg.

Az emberölés törvényi tényállása nyitott, ebből következően elkövetési magatartása tevással és nem tevással (mulasztással) egyaránt megvalósítható. Mulasztással az követi el az emberölést, aki a - tőle függetlenül - megindult halálhoz vezető folyamatot felismeri, ám jogi (családjogi, munkajogi, kötelmi jogi) kötelezettsége ellenére (bár arra reális lehetősége lett volna) a halál bekövetkezésének megakadályozása érdekében szándékosan nem tanúsít aktív magatartást. Ilyen - a halálos eredmény elhárítására vonatkozó - személyes, családjogi szabályokon alapuló kötelezettség terheli a szülőt a gyermekével, a gyermeket az idős szülővel, valamint a házastársakat egymással szemben.

A cselekmény Btk. 172.§-a (vagy esetleg 173.§-a) szerinti minősítésére ekként kizárólag akkor kerülhet sor, ha az elkövető oldalán csupán általános segítségnyújtási kötelezettség áll fenn.

A tényállásból kitűnően a terhelt tudatában volt annak, hogy házastársa, az ügy sértettje tüdő- és szívbetegségben szenved. Észlelte a sértett rohamosan romló fizikai állapotát, s azt is, hogy önmaga ellátásra képtelenné vált. Ennek ellenére a lakást nem fűtötte, a már mozgásképtelen sértettet nem gondozta, orvosi segítséget hozzá meg sem kísérelt hívni. Ezen túlmenően bántalmazta is a magatehetetlen sértettet, akinek - 2007. március 29-én reggel történt - kórházba szállítása iránt sem ő, hanem a családgondozó intézkedett. A sértett még aznap bekövetkezett halálának közvetlen oka heveny szívelégtelenség volt, amelynek kialakulásában megbetegedéseinek ellátatlansága és a terhelttől elszenvedett bántalmazással összefüggésben beállt kihűlése játszott szerepet.

Nem kétséges: a terhelt felismerte, hogy a sértett - amennyiben tőle, a házastársától nem kap segítséget - az adott körülmények között szükségszerűen meg fog halni. Ezt a következményt nem kívánta ugyan, de az iránt közömbösséget tanúsítva elmulasztotta annak a - családi kötelékből fakadóan kötelező - aktív magatartásnak a kifejtését, amellyel a halálos eredmény beálltának megakadályozására reális lehetősége nyílt volna.

Mindezekre tekintettel a terhelt cselekményének a Btk. 166.§-a (1) bekezdésében írt emberölés büntettekénti értékelése törvényes, így - mivel az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog más szabályát sem sértették meg - a büntetés mértékének felülvizsgálatára nincs törvényes lehetőség.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság - nem adva helyt a felülvizsgálati indítványnak - a megtámadott határozatokat a Be. 426.§-a alapján hatályukban fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés a Be. 429.§-a (1) bekezdésének záró fordulatán, míg a fellebbezés és felülvizsgálat kizártságára, valamint az indítvány megismétlésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 3.§-ának (4) bekezdésén, illetve a 416.§-a (4) bekezdésének b/ pontján, továbbá a 418.§-a (3) bekezdésén és a 421.§-ának (2)-(3) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2009. március 24.

*Dr. Demeter Ferencné s.k. a tanács elnöke, Dr. Akác József s.k.
előadó bíró, Dr. Varga Zoltán s.k. bíró.*

A kiadmány hiteléül:

írnok

MV